

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для прийому на навчання для здобуття освітнього ступеня **бакалавра**
спеціальності С4 – «Психологія»
за освітньо-професійною програмою «Прикладна психологія та
консультування»
на основі здобутого раніше освітнього ступеня
або освітньо-кваліфікаційного рівня

Київ – 2025

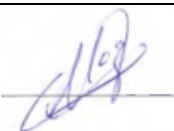
Програма складена на підставі навчального плану спеціальності С4 «Психологія» за освітньо-професійною програмою «Прикладна психологія та консультування»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

д.психол.н., проф. Тоба М.В.

к.психол.н., доц. Смирнова О.О.

ПОГОДЖЕНО:

Мазнєв Є.О.

(підпис)

І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Прийом здобувачів вищої освіти на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі здобутого раніше освітнього ступеня або освітньо-кваліфікаційного рівня (бакалавр, магістр, спеціаліст) здійснюється за результатами складання вступних випробувань.

Мета вступного випробування: оцінити рівень підготовленості вступників для навчання за програмою підготовки бакалавра за спеціальністю С4 «Психологія» за освітньо-професійною програмою «Прикладна психологія та консультування» з метою конкурсного відбору на навчання у СНУ ім. В. Даля в 2025 році.

Завдання вступного випробування полягає у тому, щоб оцінити рівень володіння компетентностями вступників, які повинні продемонструвати такі програмні результати:

- здатність використовувати теоретичні знання та практичні уміння і навички для успішного розв'язання складних життєвих ситуацій та практичних проблем під час професійної діяльності у галузі психології;
- визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці психологічних умов та обставин;
- здійснювати синтез відповідних психологічних концепцій у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання;
- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми;
- давати короткий висновок щодо окремих психологічних проблем з достатньою обґрунтованістю;
- оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому психологічну проблему;
- використовувати різноманітні інформаційні джерела для засвоєння складних питань з певної психологічної теми;
- вільно володіти письмовою та усною державною мовою, правильно вживаючи психологічну термінологію;

- застосовувати набуті знання у різних ситуаціях, виокремлювати психологічно значущі факти і формувати обґрунтовані психологічні висновки;
- надавати консультації клієнтам у різних ситуаціях.

Зміст програми відповідає компонентам освітньої програми «Практична психологія» та їх логічній послідовності.

Порядок проведення вступних випробувань регламентується Правилами прийому до Східноукраїнського національного університету в 2025 році.

II ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Необхідний обсяг сформованих фахових компетентностей вступника, що поступає на навчання на основі здобутого раніше освітнього ступеня або освітньо-кваліфікаційного рівня, забезпечують наступні дисципліни, передбачені навчальним планом освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності С4 «Психологія» за освітньо-професійною програмою «Прикладна психологія та консультування».

Психодіагностика

Мультифакторна модель інтелекту Л.Терстоуна. Дж. Гілфорд та його погляд на структуру інтелекту. Г.Айзенк та його погляд на вимірювання інтелекту. Тест словесної асоціації К.Юнга як передтеча проєктивних методик дослідження особистості. Диспозиційна теорія особистості Г.Олпорта та її значення для психодіагностики. Поняття інтелекту та його структура. Тематичний апперцептивний тест Г.Мюррея та його модифікації. Види особистісних опитувальників в психодіагностиці, їх особливості. Надійність та її значення при конструюванні тестів. Основні проблеми розробки проєктивних методик в психодіагностиці. Основні проблеми валідизації тесту. Проєктивна гіпотеза та проєктивні методики, їх види. Поняття та види тестів у психодіагностиці. Особливості різних типів шкал вимірювання. Дискримінативність як показник ефективності тесту.

Вікова та педагогічна психологія

Предмет і методи вікової психології. Основні концепції психічного розвитку людини в онтогенезі у вітчизняній і закордонній психології. Психічний розвиток у період новонародженості й дитинства. Психологія раннього дитинства. Особливості психічного й поведінкового розвитку в дошкільному віці. Психологічна готовність дітей шестирічного віку до шкільного навчання. Специфіка розвитку в молодшому шкільному віці. Психологічні особливості розвитку й формування особистості в підлітковому віці. Психологічні новотвори підліткового віку й криза переходу до юності. Юність як психологічний вік. Проблема сенсу життя в період молодості. Психофізіологічний й пізнавальний розвиток у період дорослості. Старість як біосоціопсихологічне явище. Предмет, завдання і методи педагогічної психології. Основні закономірності формування та виховання особистості в шкільному віці. Психологічна готовність шестирічних дітей до навчання у школі. Особливості навчання дітей з «груп ризику» (ліворукі, гіперактивні, з емоційними порушеннями, з затримкою психічного розвитку). Соціально-психологічні проблеми розвитку та становлення учнівського колективу. Професійне самовизначення та навчання школярів. Організація психологічної служби в школі. Психологічні аспекти педагогічної діяльності і особистості вчителя.

Соціальна психологія

Методологічні проблеми соціальної психології. спілкування особистості, сторони спілкування, спілкування як умова розвитку особистості. Соціалізація особистості, основні етапи соціалізації, інститути соціалізації й їх функції. Проблеми віктимології у соціальній психології. Людина як жертва соціалізації. Методологічні й теоретичні проблеми суспільства у соціальній психології, великі групи, їх види й соціально-психологічні особливості. Вітчизняні й зарубіжні напрямки вивчення малих груп, їх характеристика, рівні розвитку. Соціальний статус й ролі особистості, міжособистісні стосунки у малій групі, соціальні конфлікти. Соціальний контроль, його форми, основні функції й методи. Засоби масової комунікації, чутки, мода, механізми впливу.

Клінічна та патопсихологія

Основні теоретико-методологічні проблеми клінічної психології. Основні (фундаментальні) медичні поняття. Основні категорії клінічної психології. Психологічні (психогенні) чинники в етіології, патогенезі і патопластиці психічних і психосоматичних порушень. Класифікація й основні методи клінічної психології. Основи клінічної нейропсихології. Вікові аспекти психологічних розладів. Основні концепції психосоматичних співвідношень. Реабілітаційний підхід у медицині. Психологія екстремальних і кризових станів. Основні принципи психологічного супроводу лікувального процесу. Психологічні аспекти лікарської і немедикаментозної терапії. Психологічні основи психотерапії і психологічного консультування. Правові і деонтологічні аспекти діяльності медичного психолога. Методологічні основи патопсихології; принципи побудови патопсихологічного дослідження. Психологічна характеристика окремих видів порушеної свідомості. Клінічна і психологічна феноменологія і психологічні механізми порушення сприйняття, пам'яті, мислення. Особливості порушення розумової працездатності; аномалії особистісної сфери. Основні напрямки патопсихологічного вивчення дітей і підлітків; патопсихологічна семіотика.

Основи конфліктології

Предмет конфліктології. Основні принципи дослідження конфліктів. Соціально – історичні та теоретичні передумови виникнення конфліктології. Розвиток конфліктології як науки та навчальної дисципліни. Становлення конфліктології як науки в Україні та її розвиток на сучасному етапі. Зв'язок конфліктології з іншими науками. Методи наукових досліджень у конфліктології. Роль, мета, завдання, функції конфліктології в суспільстві. Причини виникнення психології конфлікту. Бачення конфлікту З.Фрейдом та К. Хорні. Основні методи конфліктології. Основні критерії конфлікту. Особливості дій конфліктантів в конфліктній ситуації. Конструктивне та деструктивне маніпулювання. Характеристика конфліктів за Г. Ложкіним та Н. Пов'якель. Основні фази конфлікту. Негативні тактики в конфлікті та їх характеристика. Структурні елементи конфлікту: конфліктна

ситуація, інцидент, власне конфлікт. Складові конфлікту: конфліктуючі сторони, зона розбіжностей, уявлення про ситуацію, мотиви, дії. Конфліктна ситуація, правила її ефективного вивчення. Особливості сприйняття конфліктної ситуації. Правила поведінки і спілкування в конфліктній ситуації. Межі конфлікту: просторові, часові, суб'єктні. Формули виникнення конфліктів. Класифікація конфліктів. Прояви і типологія конфліктів. Види конфліктів залежно від кількості учасників; від природи виникнення; від рівня вираженості конфліктного протистояння; від потреб, через які виник конфлікт; від спрямованості впливу; від способу вирішення; від наявності об'єкта конфлікту; від можливих функцій конфлікту. Динаміка конфліктів: основні періоди розвитку та ескалації.

Психологія та етика ділового спілкування

Поняття спілкування, його значення в житті людини. Структура спілкування. Основні засоби спілкування. Основні функції спілкування. Спілкування як обмін інформацією. Зміст поняття «спілкування як взаємодія». Спілкування як сприймання і розуміння людьми один одного. Поняття «міжособистісна комунікація». Основні види спілкування, їх характеристика. Вплив ідей К. Роджерса на розвиток теорії міжособистісного спілкування. Основні правила міжособистісної комунікації за Е. Берном. Ефекти спілкування. Сутність «ефекту ореолу». Стереотипізація як ефект міжособистісного сприйняття. Невербальні засоби спілкування. Паралінгвістичні та екстралінгвістичні засоби спілкування. Міжособистісний простір в процесі спілкування. Невербальна комунікація. Механізми виникнення страху перед публічним виступом. Наочність як засіб ілюстрації й доказовості у публічному виступі. Вплив екстравертованості, інтровертованості на процес спілкування. Вплив емпатійності на процес спілкування. Вплив толерантності, сором'язливості та невпевненості на процес спілкування. Вплив ригідності та мобільності на процес спілкування. Психологічний портрет суб'єкта ускладненого спілкування. Ефективне спілкування. Ефективна комунікація. Методичні прийоми, ефекти та психологічні закони ефективного спілкування. Бар'єри спілкування. Види ділового спілкування. Фази ділового

спілкування. Форми і функції ділового спілкування. Стратегія і тактика ділового спілкування. Рівні ділового спілкування. Субординаційні та паритетні відносини. Поняття «афіліація». Особливості спілкування осіб із високою афіліацією.

Гендерна психологія

Історія формування гендерної психології. Стратифікація статей в різних культурах. Предмет, завдання та методи гендерної психології. Теорії та концепції гендерних відмінностей. Антропометричний вимір статевих відмінностей. Біологічні механізми статевої диференціації. Статеві відмінності в якостях нервової системи та темпераменту. Стать та функціональна асиметрія. Життестійкість, захворювання та аномалії розвитку чоловіків та жінок. Статеві розходження в темпах моторного розвитку. Сприймання та сприйняття в гендерному вимірі. Інтелектуальні, мовні та емоційні характеристики статей. Статеві розходження в особистісних якостях: самооцінка осіб чоловічої та жіночої статей, статеві особливості мотиваційної сфери, відмінності чоловіків та жінок в прояві вольових якостей. Стадії статевої ідентифікації. Теорії статевої ідентифікації. Нормативний тиск як механізм статевої ідентифікації. Порушення статевої ідентичності. Образи чоловіків та жінок в масовій свідомості. Представлення про соціальний статус та права чоловіків та жінок. Соціальні уявлення про призначення чоловіків та жінок. Фемінізм як рух жінок за свої права. Україна: гендерна асиметрія чи гендерний паритет. Розподіл ролей в сім'ї між чоловіком та жінкою. Стилі виховання хлопців та дівчат. Стать та різні види діяльності. Соціостатеві установки в українській етнокультурі. Гендерні відносини та параметри їх вивчення. Моделі тендерних відносин. Соціально-психологічна модель гендерних відносин у між групової взаємодії. Визначення та типологія гендерних стереотипів. Моделі тендерних відносин в сім'ї. Гендерні установки як різновид соціальних установок. Характеристика гендерних конфліктів. Теорія андогінії С.Бем. Невротичний розвиток чоловіків та жінок під впливом гендерних стереотипів. Гендерний аспект девіантної поведінки.

Список рекомендованих джерел:

1. Психологія управління та конфліктологія : навчальний посібник / Г.М. Побокіна, Н.Є. Завацька. – Сєвєродонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – 88 с.

2. Смирнова О.О. Розвиток комунікативної компетентності особистості в полікультурному середовищі вищого навчального закладу : монографія / Н.Є. Завацька, Ю.А. Завацький, О.О. Смирнова, В.А. Шаповалова ; за ред. Н.Є. Завацької. – Сєвєродонецьк : СНУ ім. В. Даля, 2017. – 170 с.

3. Смирнова О.О. Психологія аутоагресії молоді в умовах сучасного соціуму: монографія / Н.Є. Завацька, М.В. Тоба, С.В. Піддубняк, О.В. Федорова, О.О. Смирнова, О.О. Бровендер / Під наук. ред. Н.Є. Завацької. – Сєвєродонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2018. – 242 с.

4. Соціокультурні та психологічні аспекти адаптації особистості в сучасному соціумі : монографія / Н.Є. Завацька, О.М. Задорожна та ін. – Сєвєродонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2014. – 312 с.

5. Тоба М.В. Психологія виникнення і функціонування норм в студентських групах : монографія / Н.Є. Завацька, М.В. Тоба / Під ред. Н.Є. Завацької. – Сєвєродонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2014. – 322 с.

6. Тоба М.В. Соціально-психологічні засади функціонування цінностей в малих групах в умовах освітнього простору : монографія / У.Б. Михайлишин, В.Ю. Завацький, Н.Є. Завацька, М.В. Тоба ; за ред. Н.Є. Завацької. – [2-е вид. перероб. і доп.]. – Сєвєродонецьк : СНУ ім. В. Даля, 2017. – 389 с.

7. Тоба М.В. Формування індивідуальних стилів управлінської діяльності: соціально-психологічний аспект : монографія / Н.Є. Завацька, Ю.А. Завацький, М.В. Тоба; за ред. Н.Є. Завацької. – Сєвєродонецьк : СНУ ім. В. Даля, 2017. – 175 с.

8. Тоба М.В. Структурно-динамічні особливості та соціально-психологічні засоби корекції неконструктивних життєвих стратегій в сім'ї : монографія / Н.Є. Завацька, І.В. Ващенко, О.Г. Максименко, М.В. Тоба, О.В. Шевяков, О.В. Морозова / Під наук. ред. Н.Є. Завацької. – Сєвєродонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2018. – 294 с.

9. Тоба М.В. Адаптаційний потенціал особистості: медико-соціальний вимір : монографія / Н.Є. Завацька, П.С. Білецький, І.В. Ващенко, Ю.А. Завацький, О.В. Кованда, Л.В. Спицька, М.В. Тоба, Р.П. Шевченко / За заг. ред. проф. Н.Є. Завацької, проф. Р.П. Шевченко. – К. : ПВТП «LAT&K», 2019. – 239 с.

10. Тоба М.В. Соціально-психологічні особливості подолання особистісних деструкцій в умовах тимчасової втрати працездатності : монографія / Н.Є. Завацька, І.Є. Жигаренко, А.М. Журба, В.Ю. Завацький, Ю.А. Завацький, Н.В. Міщенко, Г.М. Побокіна, М.В. Тоба / За заг. ред. Н.Є. Завацької, А.М. Журби. – К. : ПВТП «LAT&K», 2019. – 201 с.

11. Тоба М.В. Соціально-психологічні складові розвитку обдарованої особистості : монографія / Н.Є. Завацька, Н.А. Добровольська, Ю.І. Ахтирська, А.І. Горобець, Ю.А. Завацький, Г.М. Побокіна, М.В. Тоба, В.А. Шаповалова / За заг. ред. Н.Є. Завацької, Н.А. Добровольської. – К. : ПВТП «LAT&K», 2019. – 296 с.

12. Тоба М.В. Особистісно-професійна адаптація фахівців соціономічного профілю у проблемогенному соціумі : монографія / Жигаренко І.Є., Блискун О.О., Цимбал С.В., Ковальчук А.А., Завацька Н.Є., Завацький В.Ю., Завацький Ю.А., Спицька Л.В., Тоба М.В., Федорова О.В., Горобець А.І. / За ред. Н.Є. Завацької, І.Є. Жигаренка. – Сєверодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. – 218 с.

13. Тоба М.В. Соціально-психологічна корекція суїцидонебезпечних станів особистості зрілого віку : монографія / Завацька Н.Є., Кованда О.В., Завацький В.Ю., Завацький Ю.А., Спицька Л.В., Тоба М.В., Шаповалова В.А. / За ред. Н.Є. Завацької, О.В. Кованди. – Сєверодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. – 216 с.

14. Тоба М.В. Соціально-психологічні чинники збереження професійного здоров'я фахівців медичної галузі : монографія / Завацька Н.Є., Білецький П.С., Завацький В.Ю., Завацький Ю.А., Жигаренко І.Є., Тоба М.В., Шаповалова В.А. / За ред. Н.Є. Завацької, П.С. Білецького. – Сєверодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. – 289 с.

15. Соціально-психологічні особливості саморегуляції молоді у конфліктних ситуаціях міжособистісної взаємодії: монографія / Завацька Н.Є., Ахтирська Ю.І., Комар Т.В., Завацький В.Ю., Бурлакова І.А., Жигаренко І.Є. / За наук. ред. Н.Є. Завацької, Ю.І. Ахтирської. К.: ПВТП «LAT&K», 2023. 180 с.
16. Соціально-психологічні основи реінтеграції молоді в умовах трансформаційного соціуму: монографія / О.О. Блискун, Н.Є. Завацька, М.В. Тоба, Т.В. Комар, О.О. Лукашов / за наук. ред. О.О. Блискун, Н.Є. Завацької. К.: ПВТП «LAT&K», 2023. 295 с.
17. Соціально-психологічні засади самоорганізації молоді в період суспільних трансформацій: [монографія] / І.М. Гоян, Н.Є. Завацька, Т.В. Комар, В.Ю. Завацький, О.О. Лукашов / За наук. ред. І.М. Гояна, Н.Є. Завацької. К.: ПВТП «LAT&K», 2023. 284 с.
18. Соціально-психологічні основи становлення обдарованої особистості: монографія / Н.А. Добровольська, Н.Є. Завацька, Л.С. Пілецька / За наук. ред. Н.А. Добровольської, Н.Є. Завацької. К.: ПВТП «LAT&K», 2023. 268 с.
19. Соціально-психологічні засади особистісно-професійної адаптації фахівців соціономічного профілю: монографія / Н.Є. Завацька, І.Є. Жигаренко, Є.В. Гейко, Н.А. Добровольська, В.Ю. Завацький, О.Л. Шевченко / За наук. ред. Н.Є. Завацької, І.Є. Жигаренка. К.: ПВТП «LAT&K», 2023. 194 с.
20. Психологічні основи соціальної мобільності особистості в період криз: монографія / Завацький Ю.А., Бурлакова І.А., Гейко Є.В., Заверуха О.Я., Завацька Н.Є. / За наук. ред. Ю.А. Завацького. К.: ПВТП «LAT&K», 2023. 300 с.
21. Соціально-психологічні особливості життєвого вибору особистості в період ранньої дорослості : монографія / Завацька Н.Є., Побокіна Г.М., Турбан В.В., Гейко Є.В., Лукашов О.О. / За ред. Н.Є. Завацької, Г.М. Побокіної, В.В. Турбан. [2-ге вид. перероб і доп.]. К.: ПВТП «LAT&K», 2023. 171 с.

ІІІ ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальна кількість завдань іспиту – **14**. На виконання роботи відведено **30 хвилин**.

В основу визначення рейтингу покладено результати обраховані на основі суми тестових балів. Для кожного запитання тесту встановлюється відповідна система оцінювання:

1. Запитання **1-10** малої складності – **1 бал (сума 10 балів)**;
2. Запитання **11-13** середньої складності – **3 бали (сума 9 балів)**;
3. Запитання **14** підвищеної складності – **6 балів (сума 6 балів)**.

Сума тестових балів при якій іспит вважається складеним – **5-25 балів**.

Загальна сума тестових балів за всі правильні відповіді **25 тестових балів** – відповідає **200 балам** рейтингової оцінки. Пороговий тестовий бал («склав/не склав») для вступного іспиту становить **5 тестових балів** – відповідає **100 балам** рейтингової оцінки.

Рейтингова оцінка за 100-бальною шкалою (від 100 до 200 балів) визначається відповідно до таблиці відповідності тестових балів рейтинговій оцінці.

Таблиця 1

Відповідність тестових балів рейтинговій оцінці

Тестовий бал, <i>S</i> (сума балів за правильні відповіді на запитання)	Рейтингова оцінка, <i>BB</i>
0-4	не склав
5	100
6	105
7	110
8	115
9	120
10	125
11	130
12	135
13	140
14	145
15	150

16	155
17	160
18	165
19	170
20	175
21	180
22	185
23	190
24	195
25	200

Голова фахової атестаційної комісії

д.ф.н. Кузьміна С.Л.

Члени фахової атестаційної комісії

д.п.н. Завацька Н.Є.

ст.в. Бровендер О.О.

Відповідальний секретар ПК

Мазнів Є.О.